

แนวทางการพัฒนากระบวนการผลิตกำลังพลสำรอง
ประเภทนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อสนับสนุน
การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก ชยุต จันทะวงศ์

หัวหน้าฝ่ายสรรพกำลัง มณฑลทหารบกที่ 37

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2565

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก ชยุต จันทะวงค์

เรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษา
วิชาทหารเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

วันที่ กันยายน 2565 **จำนวนคำ :** 9,655 **จำนวนหน้า :** 35

คำสำคัญ กำลังพลสำรอง นักศึกษาวิชาทหาร

ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

กำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร (นศท.) เป็นกำลังสำรองระดับผู้บังคับบัญชา ถือได้ว่าเป็นกำลังทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญของชาติและเป็นพลังอำนาจทางทหารที่สำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากำลังพลสำรองประกอบด้วยนโยบายการฝึก หลักสูตรการฝึกวิชาทหาร ครูฝึก อาวุธยุทโธปกรณ์และจิตสำนึกของนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อให้นักศึกษาวิชาทหารมีขีดความสามารถในการเป็นลูกแก้ว ผู้บังคับหมู่ รองผู้บังคับหมวด และผู้บังคับหมวดได้ สำหรับการพัฒนากำลังพลสำรองให้มีประสิทธิภาพนั้นควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดสิทธิการยกเว้นการเข้ารับการเป็นทหารกองประจำการ ปรับปรุงวิธีการรับสมัครการคัดเลือกบุคคลเข้ารับการฝึกวิชาทหารให้เหมาะสม พร้อมทั้งกำหนดจำนวน นศท. ให้สอดคล้องกับความต้องการของกองทัพ ปรับปรุงหลักสูตรให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกับกำลังประจำการ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกับกำลังพลประจำการได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาครูฝึกให้มีความรู้ความสามารถ สร้างมาตรฐาน มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีอุดมการณ์การเป็นทหารอาชีพ ปรับปรุงอาวุธยุทโธปกรณ์ เครื่องช่วยฝึกให้เพียงพออยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

ประการสำคัญคือ ต้องสร้างแรงจูงใจในการเป็นกำลังสำรอง ปลุกจิตสำนึกความรักชาติ
ปลุกฝังอุดมการณ์ทางทหาร มีความภาคภูมิใจในเกียรติศักดิ์ศรีในการได้รับราชการทหาร

ABSTARCT

AUTHOR : Colonal Chayut Chantawong

TITLE : The Development of Military Student Reserve Force

DATE : September 2022 **WORDCOUNT :** 9,655 **PAGES :** 35

KEY TERMS : reserve force, territorial defence student

CLASSIFICATION : UNCLASSIFICATION

Reserve Officers Training Corps Students (ROTCS) are the reserve force classified as commissioned officer and non-commissioned officer. This is considered a strategic national power and a powerful military power that is vital to national security. Factors that affect on reserve force development contain aids , weapons , teacher and ROTCS,s consciousness to improve ROTCS,s skill to be a patronize , assistant squad , squad leader , platoon sergeant and platoon leader. The development of effective reserve force should be improved; should adapt the laws to reduce exception right to apply reserve force , way to apply, selecting suitable candidates and fix the number of ROTCS as Army's needed. Improve the training curriculum to be standard close to active component in order to effective operation. Training aids and weapons should be available. Moreover should concern on spirit of coaching and motivating reserve force to cultivate a sense of pride and honor as the military service.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการผลิตกำลังพลสำรองประเภท นักศึกษาวิชาทหาร เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการศึกษาหลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 67 ประจำปีการศึกษา 2565 ด้วยเห็นถึงความสำคัญของกำลังสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญ ส่วนหนึ่งของกองทัพบกในการนำมาทดแทนกำลัง เป็นพลังอำนาจของชาติที่จะประกัน ความอยู่รอดและดำรงความต่อเนื่องในการรบ จึงต้องมีการพัฒนาขีดความสามารถกำลังพล ดังกล่าวให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมโลกและรวมถึง แผนพัฒนากองทัพเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติต่อไป ผู้วิจัยมีความคาดหวังว่า เอกสาร วิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกำลังพล สำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร ในการพัฒนากำลังพลสำรองให้มีประสิทธิภาพของ กองทัพไทยในอนาคต

กราบขอบพระคุณ พันเอกหญิง มนทิรา ยิ้มสมบุญ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ด็อกเตอร์ อรประภา ภูมิมะกาญจนะ โรแบร์ อาจารย์ที่ปรึกษาพิเศษ และ พันเอก อำนาจ คำวิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ ให้การสนับสนุน คำแนะนำและให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดมา ผู้วิจัยขอ กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	7
ระบบการผลิตกำลังพลสำรองประเภθνักศึกษาวิชาทหาร.....	7
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบการผลิตกำลังพลสำรองประเภθνักศึกษา วิชาทหาร.....	9
ขีดความสามารถของกำลังพลสำรองประเภθνักศึกษาวิชาทหารในปัจจุบัน...	14
ปัญหาและอุปสรรคของระบบการผลิตกำลังพลสำรองประเภท นักศึกษาวิชาทหาร.....	16
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของระบบการผลิตกำลังพลสำรอง. ประเภθνักศึกษาวิชาทหาร.....	17
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของระบบการผลิตกำลังพลสำรอง ประเภθνักศึกษาวิชาทหาร	20
แนวทางการพัฒนาระบบการผลิตกำลังพลสำรองประเภθνักศึกษา ทหารให้มีประสิทธิภาพ	23
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	27
การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาวิชาทหารในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง.....	27
สรุปแนวทางการพัฒนากระบวนการผลิตและขีดความสามารถของกำลังพล สำรองประเภθνักศึกษาวิชาทหาร	30
บทที่ 4 บทสรุป	32

สรุปผลการวิจัย	32
ข้อเสนอแนะ	35
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	35

เอกสารอ้างอิง
ประวัติย่อผู้วิจัย

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”¹ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นด้านความมั่นคง ในส่วนของแผนย่อยการพัฒนาศักยภาพของประเทศไทย ให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ มีแนวทางในการพัฒนา คือ พัฒนาระบบกำลังสำรอง ระบบทหารกองประจำการอาสาสมัคร และระบบการระดมสรรพกำลังอย่างต่อเนื่องเพื่อมุ่งไปสู่การบรรจุทดแทนกำลังประจำการบางตำแหน่ง ในยามปกติ โดยมีระบบการตอบแทนที่เหมาะสม และสามารถรองรับการขยายกำลัง ในยามสงคราม สำหรับการปฏิบัติการทางทหารทุกด้านที่มีความขัดแย้ง ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ปรากฏขึ้นและมีแนวโน้มทวีความรุนแรง ซับซ้อน ละเอียดย่อนและพัฒนาย่างรวดเร็ว กองทัพจึงต้องปรับตัวและพัฒนาขีดความสามารถเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว กระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายภารกิจในการพิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรพัฒนาประเทศ ป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ และช่วยเหลือประชาชน² จากภารกิจดังกล่าว จึงจำเป็นต้องจัดกำลังพลให้พร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ แต่การดำรงสภาพกำลังทหารประจำการไว้เป็นจำนวนมาก ในภาวะปกติเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณของประเทศ จึงต้องจัดให้มีกำลังพลสำรองที่เข้มแข็ง โดยกำลังพลเหล่านี้เคยได้รับการฝึกจากกองทัพมาแล้ว มีการหมุนเวียนเข้ามารับราชการทหาร เสริมกำลังทหารประจำการเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกำลังกองทัพ และมุ่งไปสู่ระบบอาสาสมัคร โดยให้การจูงใจให้สมัครเข้ามารับใช้ชาติให้มากที่สุด ทั้งนี้พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. 2558³ เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการกำลังพลสำรองและกิจการกำลังพลสำรองให้มีความเหมาะสม เกิด

ประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน ซึ่งกิจการกำลังสำรองมีระบบหลัก 5 ระบบ⁴ ได้แก่ ระบบการผลิต ระบบการบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง ระบบควบคุมกำลังสำรอง ระบบการเรียกกำลังพลสำรองหรือการระดมพล และระบบการฝึกศึกษา ดังนั้นกำลังพลสำรองถือเป็นกำลังทางยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญในการรักษาความมั่นคงและอธิปไตยของชาติ ในยามปกติกำลังพลสำรองเป็นกำลังสำคัญในการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติสาธารณะในรูปแบบต่างๆ เมื่อประเทศเข้าสู่ภาวะสงครามกำลังพลสำรองจะเข้ารับราชการทหาร ในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับกำลังประจำการในการป้องกันประเทศ กำลังพลสำรองจึงเป็นเครื่องชี้วัดอย่างหนึ่งว่าประเทศมีความมั่นคงมากน้อยเพียงใด

กำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร ถือเป็นกำลังสำรองหลักของกองทัพในระดับผู้บังคับบัญชา ซึ่งกองทัพได้กำหนดนโยบายการฝึกวิชาทหารทุกปีการศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาวิชาทหารมีร่างกายแข็งแรง มีความรู้วิชาทหาร สามารถปฏิบัติการทางยุทธวิธี ในลักษณะหน่วยทหารขนาดเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มเนื้อหาของ การฝึกตามหลักสูตรเสริมสร้างระเบียบวินัย ปลูกฝังอุดมการณ์ ความรักชาติ เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อมุ่งไปสู่การบรรจุในบัญชีบรรจุกำลัง และการใช้กำลังพลสำรองในยามปกติและในยามสงคราม โดยในแต่ละปีจะมีนักศึกษาวิชาทหารสมัครเข้ารับการฝึกวิชาทหารทั่วประเทศ ประมาณปีละ 300,000 คน ดังนั้นการดำเนินการฝึกที่มีนักศึกษาเป็นจำนวนมาก หากไม่พัฒนาระบบและวิธีการฝึกให้เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ อีกทั้งข้อจำกัดด้านงบประมาณและปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วคงไม่สามารถตอบสนองนโยบายของกองทัพได้ ที่ผ่านมาระบบการฝึกนักศึกษาวิชาทหารยังมีปัญหาต่าง ๆ อาทิ ความไม่พร้อมขององค์ประกอบในกระบวนการฝึก ผู้เข้ารับการฝึกมีแรงจูงใจเพียง การยกเว้นการตรวจเลือกเข้ากองประจำการเท่านั้น ในขณะที่ความพร้อมด้านสมรรถภาพร่างกาย และวุฒิภาวะของนักศึกษาบางรายยังไม่เหมาะสมสำหรับการฝึกวิชาทหาร ขีดความสามารถของหน่วยฝึกในการรองรับนักศึกษาวิชาทหารจำนวนมาก หลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหารไม่เหมาะสม ไม่เป็นมาตรฐานที่ใกล้เคียงกับกำลังประจำการ

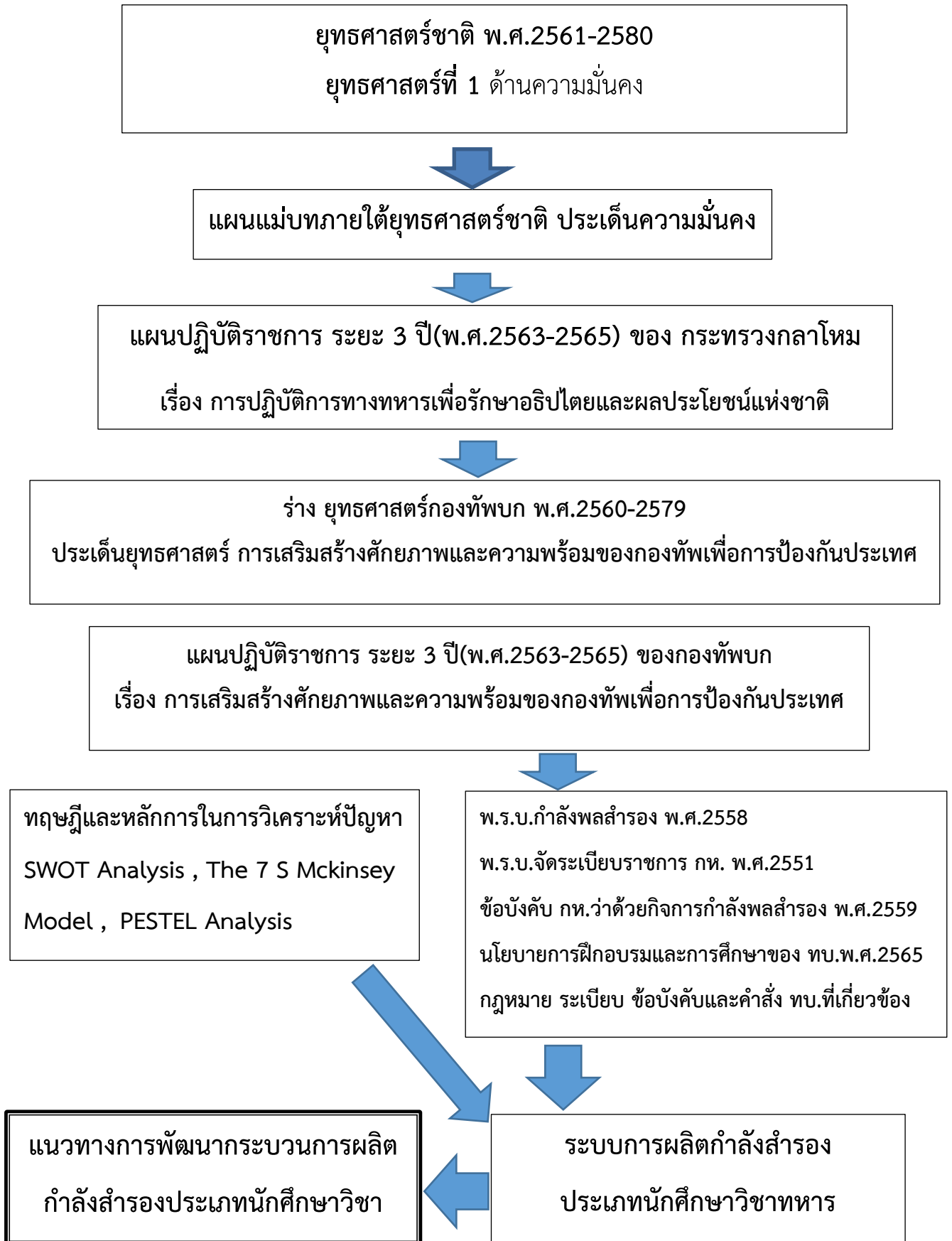
สรุปปัญหา

จากความเป็นมาข้างต้นในแต่ละปีมีนักศึกษาวิชาทหารจำนวนมากซึ่งเกินขีดความสามารถของหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารในการดำเนินการฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้กองทัพบก มีกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารจำนวนมากที่ไม่มีคุณภาพ เมื่อมีการเรียกพลหรือระดมพลเพื่อเข้ารับการฝึกวิชาทหารเพิ่มเติมและการตรวจสอบสภาพความพร้อม กำลังพลสำรองเหล่านี้ยังไม่มีความรู้เพียงพอและยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อกระบวนการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการผลิตกำลังพลสำรอง ประเภทนักศึกษาวิชาทหารให้มีขีดความสามารถเป็นกำลังพลสำรองที่มีความรู้ความสามารถ ทัดเทียมกับกำลังประจำการ มีจิตสำนึก มีอุดมการณ์ความรักชาติ ยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ มีความพร้อมในการสนับสนุนภารกิจของกองทัพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อได้รับการเรียกเข้าปฏิบัติหน้าที่ในกองทัพ ตอบสนองต่อนโยบายด้านความมั่นคงและยุทธศาสตร์ชาติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งของกิจการกำลังพลสำรองในปัจจุบัน และศึกษาขีดความสามารถของนักศึกษาวิชาทหารในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาสาเหตุและปัจจัยที่นักศึกษาวิชาทหารแต่ละชั้นปียังมีขีดความสามารถไม่เพียงพอในการเป็นกำลังสำรองของกองทัพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการผลิตและขีดความสามารถของกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic research) โดยรูปแบบการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative study) และการวิจัยเชิงเอกสาร (Document Research)

ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อกระบวนการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารในปัจจุบัน ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญ จาก 5 ระบบของกิจการกำลังสำรอง ที่ส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถของกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลและศึกษาจากเอกสารหลักฐาน กฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับของส่วนราชการ หน่วยงานและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้บังคับหน่วยและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกิจการกำลังสำรอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ และ วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Context Analysis) โดยวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูล และการตีความแบ่งประเภทตามเนื้อหาของเอกสาร แล้วเปรียบเทียบเนื้อหาประเภทต่างๆ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางในการพัฒนาระบบการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารเพื่อให้เป็นกำลังพลสำรองที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนกองทัพในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

2. ได้รับทราบถึงสาเหตุปัจจัยต่างๆที่นักศึกษาวิชาทหารมีขีดความสามารถไม่เพียงพอในการเป็นกำลังสำรองที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปประกอบการวิเคราะห์แนวทางในการปรับปรุงพัฒนากิจการกำลังพลสำรองให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยกิจการกำลังพลสำรอง พ.ศ.2559⁵ กำลังสำรอง เป็นกำลังที่มีใช้กำลังประจำการและกองประจำการ ที่เตรียมไว้สนับสนุนการปฏิบัติการกิจตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม สำหรับกำลังพลสำรอง หมายถึง บุคคลซึ่งเป็นกำลังสำรองประเภทหนึ่งตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหมที่มีการบรรจุในบัญชีบรรจุกำลังตามกฎหมายว่าด้วยกำลังพลสำรอง ซึ่งประกอบด้วย กำลังพลสำรองพร้อมใช้งาน และกำลังพลสำรองเตรียมพร้อม กิจการกำลังพลสำรอง⁶ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเตรียมและการใช้กำลังพลสำรอง เช่น การบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง การผลิตกำลังพลสำรอง การฝึกศึกษากำลังพลสำรอง การควบคุมกำลังพลสำรอง และการเรียกกำลังพลสำรองหรือการระดมพล รายละเอียดของระบบการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารสามารถอธิบายได้ดังนี้

ระบบการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร

ระบบการผลิต⁷ เป็นกรรมวิธีเพื่อให้ได้มาซึ่งกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติตามแผนป้องกันประเทศ โดยในการผลิตกำลังพลสำรองจะประกอบด้วย นายทหารสัญญาบัตร กองหนุน นายทหารประทวนกองหนุน และพลทหารกองหนุน ซึ่งกำลังพลสำรองของกองทัพบกไทย แบ่งเป็น 2 ประเภท⁸ ประเภทแรก คือ กำลังพลสำรองชั้นลูกแถว (พลทหารกองหนุน) ซึ่งได้มาจากการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ เมื่อรับราชการจนครบตามที่กำหนดไว้ก็จะ ปลดประจำการออกมาเป็นพลทหารกองหนุน หรือสิบลตรีกองประจำการกองหนุนในชั้นต่าง ๆ จนถึงอายุ 46 ปีบริบูรณ์ ทั้งนี้รวมถึงทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนประเภท 2 ด้วย

ประเภทที่สองคือกำลังพลสำรองชั้นผู้บังคับบัญชา (นายทหารสัญญาบัตร กองหนุนและนายทหารประทวนกองหนุน) ซึ่งได้มาจาก 2 ช่องทาง ในช่องทางที่ 1 ได้มาจากนายทหารประทวนประจำการ และนายทหารสัญญาบัตรประจำการที่ออกจาก

ราชการและมีสถานะเป็นกองทุนตามที่กำหนดไว้ และช่องทางที่ 2 ได้มาจากนักเรียนหรือนักศึกษาที่สำเร็จหลักสูตรการฝึกวิชาทหาร⁹ และได้รับการขึ้นทะเบียนกองประจำการและนำปลดเป็นทหารกองหนุนพร้อมแต่งตั้งยศทหาร โดยในที่นี่จะกล่าวเฉพาะระบบการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งถือเป็นกำลังสำรองหลักของกองทัพบก ในระดับผู้บังคับบัญชา โดยหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนรับผิดชอบดำเนินการรับนักเรียนนิสิต นักศึกษาเข้ามาทำการฝึกวิชาทหาร ในการผลิตกำลังพลสำรองชั้นสัญญาบัตรจากนักศึกษาวิชาทหาร ผู้ที่จบจากการฝึกอบรมหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 5 จะได้รับการแต่งตั้งยศเป็นว่าที่ร้อยตรี ในส่วนการผลิตกำลังพลสำรองชั้นประทวนผู้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 3 และสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือหลักสูตรการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบเท่าเมื่อได้รับขึ้นทะเบียนกองประจำการและปลดเป็นกองหนุนแล้วจะได้รับการแต่งตั้งยศเป็น สิบเอกและบรรจุเป็นกำลังพลสำรอง โดยไม่ต้องเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการอีก

การรับบุคคลเขาเป็นกำลังพลสำรอง ดำเนินการได้ 2 วิธี คือ วิธีแรก รับสมัครจากบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนด อาทิเช่น ต้องเป็นผู้ที่ไม่มีโรคซึ่งขัดต่อการรับราชการทหาร วิธีที่สอง คัดเลือกจากทหารกองหนุนประเภทที่ 1, 2 หรือ ทหารกองเกิน¹⁰ และคัดเลือกจากนายทหารสัญญาบัตรกองหนุน นายทหารสัญญาบัตรนอกราชการ นายทหารสัญญาบัตรนอกกอง¹¹ ผู้ที่ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและได้รับการคัดเลือกบรรจุรายชื่อลงในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วยทหารแล้ว กระทรวงกลาโหมจะแจ้งให้กำลังพลสำรองทราบถึง ตำแหน่ง และหน่วยที่ตนสังกัด รวมถึง จะแจ้งให้นายจางทราบด้วย กรณีกำลังพลสำรองเป็นลูกจ้างของหน่วยงานนั้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษา วิชาทหารและขีดความสามารถของกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชา ทหาร

จากการวิเคราะห์กระบวนการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารข้างต้น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารและขีดความสามารถของกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร ประกอบด้วย นโยบายการฝึกวิชาทหาร หลักสูตรการฝึกวิชาทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์ เครื่องช่วยฝึก ครูฝึก และจิตสำนึกของนักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ดังต่อไปนี้

1. นโยบายการฝึกวิชาทหาร เป็นปัจจัยหนึ่งส่งผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถของ

กำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งกองทัพพบเห็นความสำคัญของนักศึกษาวิชาทหารที่เป็นนักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นทรัพยากรอันมีค่ายิ่งของประเทศชาติ กองทัพพบได้กำหนดนโยบายการฝึกวิชาทหารที่ชัดเจน ก็เพื่อผลิตกำลังพลสำรองชั้นผู้บังคับบัญชาให้กับกองทัพ ทั้งประเภทนายทหารสัญญาบัตร และนายทหารประทวนจากเยาวชนที่สมัครใจเข้ารับการฝึกวิชาทหาร เพื่อพัฒนากำลังสำรองให้มีประสิทธิภาพ สามารถหวังผลในการปฏิบัติได้จริงสามารถเสริมหน่วยประจำการให้ครบตามอัตรา และร่วมปฏิบัติการกิจกับกำลังพลประจำการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบที่สามารถทดแทนกำลังเป็นหน่วยเป็นบุคคล และการขยายกำลังตามขั้นตอนการใช้กำลังในยามสงคราม รวมทั้งการพัฒนาระบบกำลังสำรองไปสู่ระบบอาสาสมัคร

นโยบายการฝึกอบรมและการศึกษาของกองทัพ พ.ศ. 2565¹² กำหนดให้หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาสำหรับกำลังพลสำรองเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้อย่างแท้จริง มุ่งเน้นการปลูกฝังอุดมการณ์และความจงรักภักดีต่อสถาบันหลัก ยึดมั่นในแบบธรรมเนียมทหาร ปลูกฝังให้นักศึกษาวิชาทหารมีทัศนคติที่ดีต่อกองทัพ มีความรู้ความสามารถที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่

ในฐานะกำลังพลสำรองและมีความสมัครใจ เมื่อมีการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหารในยามปกติหรือการระดมพลในยามสงคราม พร้อมปลูกฝังให้มีความเชื่อมั่นว่าทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของกองทัพบก เห็นความสำคัญด้านความมั่นคงของชาติ เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ในส่วนของนโยบายการฝึกวิชาทหาร ประจำปีการศึกษา ได้กำหนดนโยบายเพื่อให้สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ในด้านยุทธการ โดยดำเนินการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้เป็นผู้ที่มีสภาพร่างกายแข็งแรง มีความรู้วิชาทหาร สามารถปฏิบัติการทางยุทธวิธีและปฏิบัติการในลักษณะหน่วยทหารขนาดเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนวัตถุประสงค์ด้านยุทธศาสตร์ ดำเนินการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้เป็นผู้ที่มีจิตสำนึกความรักชาติ เสียสละและมีจิตอาสา โดยเพิ่มขีดความสามารถด้านการช่วยเหลือสังคม การบรรเทาสาธารณภัย โดยการจัดตั้งและใช้งานนักศึกษาวิชาทหารจิตอาสา ในทุกพื้นที่ให้เป็นมวลชนที่เข้มแข็ง มีอุดมการณ์ เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ศรัทธาเชื่อมั่นกองทัพ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือประเทศชาติได้อย่างแท้จริง

2. หลักสูตรการฝึกวิชาทหาร เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญของการพัฒนาขีดความสามารถ

ของกำลังพลสำรองให้มีประสิทธิภาพ การฝึกนักศึกษาวิชาทหารมุ่งเน้นการเสริมสร้างระเบียบวินัยและลักษณะทหารที่ดี เช่น การแสดงความเคารพ การฝึกบุคคลท่าเบื้องต้นต่าง ๆ การฝึกความเป็นผู้นำ เพื่อให้สามารถเป็นผู้นำหน่วยในระดับผู้บังคับหมวด และผู้บังคับหมู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต หลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหารในแต่ละชั้นปีแบ่งเป็น 2 ภาค¹³ คือ การฝึกภาคที่ตั้งปกติ และการฝึกภาคสนาม กล่าวคือ ห้วงระยะเวลาการฝึกนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1-2 ฝึกสอนในที่ตั้งปกติ ใช้เวลาฝึกสอนชั้นปีละ 80 ชั่วโมง (20 สัปดาห์) การฝึกภาคสนามใช้เวลาฝึกชั้นปีละ 72 ชั่วโมง (3 วัน) นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 3 การฝึกสอนในที่ตั้งปกติ ใช้เวลาฝึกสอนชั้นปีละ 80 ชั่วโมง (20 สัปดาห์) การฝึกภาคสนาม ใช้เวลาฝึกชั้นปีละ 120 ชั่วโมง (5 วัน) สำหรับนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4 - 5 การฝึกสอนในที่ตั้งปกติ ใช้เวลาฝึกสอนชั้นปีละ 80 ชั่วโมง (20 สัปดาห์) การฝึกภาคสนาม ใช้เวลาฝึกชั้นปีละ 168 ชั่วโมง (7 วัน) และการศึกษาดูงานตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 กองทัพบก โดยหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ได้แบ่งสัดส่วน

เวลาเรียนรวม (80 ชั่วโมง) ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ การฝึกวิชาทหาร ร้อยละ 60 และ กิจกรรม ร้อยละ 40 ในส่วนของการฝึกวิชาทหารต้องฝึกเท่าที่จำเป็น เน้นสิ่งที่ต้องนำไปใช้ และพัฒนาภาพลักษณ์นักศึกษาวิชาทหารทั้งวินัยการแต่งกาย มีบุคลิกลักษณะที่ดีตั้งแต่ ศีรษะจรดเท้า มีวินัย มีการแสดงออกถึงความเป็นสุภาพชน มีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่น เคารพ สิทธิของกันและกันด้วยการเข้าคิว เรียกว่า “SMART รด.” ส่วนการทำกิจกรรมนักศึกษา วิชาทหาร (ร้อยละ 40) นั้นยังคงดำเนินกิจกรรม “รด. จิตอาสา” ทำงานที่เป็นประโยชน์ ใน 5 กรอบงาน ได้แก่ เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ช่วยเหลือสังคม บรรเทาสาธารณ ภัย สร้างการรับรู้และสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ทั้งได้เพิ่มเนื้อหาและกิจกรรมใน หลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหารคือ การบรรจุวิชาพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย เพื่อสร้าง พลเมืองคุณภาพให้กับประเทศ นอกจากนี้ ได้สอดแทรกเนื้อหาในเรื่องของหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ และกฎหมายที่ควรรู้ให้บังเกิด ผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งการฝึกวิชาทหารมีผลต่อการพัฒนาเยาวชนสู่สังคมเป็น อย่างมาก

3. อาวุธยุทธโปกรณ์และเครื่องช่วยฝึก เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ต้องได้รับการ สนับสนุน พัฒนา และปรับปรุงให้มีจำนวนที่เหมาะสม มีความทันสมัยเพียงพอต่อการใ้ งานกับนักศึกษาวิชาทหารในแต่ละชั้นปี ไม่มากจนเกินที่ครูฝึกจะดูแลได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้ การฝึกนักศึกษาวิชาทหารภาคปฏิบัติจำเป็นต้องใช้อาวุธจริงในการฝึก เช่น การฝึกยิงปืน เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยต่อการยิงปืนด้วยกระสุนจริง และสามารถทำการยิงอย่างได้ผล ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการฝึกแต่ละชั้นปี โดยนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1-2 ฝึกยิงปืน เล็กยาว เจเกอร์ ขนาด .22 กระสุนที่ใช้ในการฝึกสอน 162 นัด/คน นักศึกษาวิชาทหารชั้น ปีที่ 3 ทำการฝึกยิง ปืนเล็กยาว จำนวนกระสุนที่ใช้ 36 นัด/คน ส่วนนักศึกษาวิชาทหารชั้น ปีที่ 4 ทำการฝึกยิงปืนฉับพลัน จำนวนกระสุนที่ใช้ 40 นัด/คน และนักศึกษาวิชาทหารชั้น ปีที่ 5 ทำการฝึกยิงปืนเล็กยาว จำนวนกระสุนที่ใช้ 87 นัด/คน ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลง ตามงบประมาณที่ได้รับอนุมัติ

4. ครูฝึก เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญในการฝึกวิชาทหาร กองทัพบกจึงมีนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาครูฝึกวิชาทหาร ให้เป็นครูทหารที่มีมาตรฐานสูง มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ มีอุดมการณ์และจิตวิญญาณความเป็นครูและเป็นทหารอาชีพ มีความเป็นผู้นำตลอดจนมีสุขภาพแข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ ครูฝึกทุกคนมีส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติ เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ พัฒนาหน่วยให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ครูฝึกต้องมีความรู้ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ สามารถถ่ายทอดความรู้ผ่านกระบวนการฝึกสอนได้ดีเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ให้นักศึกษา ครูฝึกแต่ละคนต้องมีความเชี่ยวชาญวิชาทหารไม่น้อยกว่า 3 วิชา สามารถเป็นผู้ฝึกสอนด้วยตนเองได้ ครูฝึกต้องมีมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมสูง ยึดมั่นในหลักศาสนาและเรียนรู้จิตวิทยาวัยรุ่น มีความภาคภูมิใจในการเป็นครูทหาร เพราะครูทหารต่างจากครูทั่วไป เนื่องจากต้องมีจิตใจเข้มแข็ง อดทน ไม่ปล่อยให้อารมณ์อ่อนไหว แต่เปี่ยมด้วยความเมตตา เพราะการฝึกทหารต้องการฝึกให้คนมีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย จิตใจ มีระเบียบวินัยและมีความรู้ความสามารถ ดังนั้น ครูฝึกต้องทุ่มเท พลังกาย พลังใจ พร้อมเป็นตัวอย่างที่ดี ทั้งในด้านความรู้ความสามารถทางทหาร และบุคลิกลักษณะทางทหารเพื่อให้สามารถสร้างศรัทธา ทัศนคติที่ดีต่อหน่วยและกองทัพบก ทั้งจากนักศึกษาวิชาทหารและผู้ปกครอง ตลอดจนประชาชนทั่วไป

การจัดอัตราครูฝึกต่อนักศึกษาวิชาทหาร มีรายละเอียดดังนี้ การสอนภาควิชาการ จัดครูนายทหาร 1 นาย และครูนายสิบ 1 นายต่อนักศึกษาวิชาทหาร 60 - 120 นาย ส่วนการฝึกปฏิบัติ จัดครูนายทหาร 1 นาย และครูนายสิบ 4 นายต่อนักศึกษาวิชาทหาร 100 นาย ปัญหาการขาดแคลนครูฝึก ถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญของทุกหน่วย ซึ่งในระหว่างที่ยังมิได้รับการบรรจุกำลังพลเพิ่มเติม หน่วยต้องสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยให้หน่วยฝึกวิชาทหารขอรับการสนับสนุนครูฝึกตามสายการบังคับบัญชาอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังจัดการฝึกและอบรมผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารเช่นเดียวกับครูฝึกของหน่วย แต่ความเข้มข้นด้านการฝึกอาจไม่เท่ากับครูฝึกและในส่วนของนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4 - 5 ก็ส่งเสริมให้ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยครูฝึกในการฝึกนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 - 3 กองทัพบกได้เตรียมความพร้อมให้กับครูฝึกโดยกำหนดให้มีการฝึกทบทวนในลักษณะ

Unit School ได้แก่ การฝึกเบื้องต้น การฝึกบุคคลท่ามือเปล่า การฝึกบุคคลท่าอาวุธ รวมทั้งการฝึกกายบริหาร การฝึกอบรมโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ครูฝึกสามารถนำไปพัฒนาปรับปรุง สื่อการเรียนการสอนในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบได้ การฝึกทบทวนครูฝึกนั้นเพื่อปรับปรุงบุคลิกลักษณะความเป็นครู เพิ่มพูนความรู้ ให้ครูฝึกและครูผู้สอนมีการพัฒนาด้านความคิด ความรู้ เทคนิคการสอน การพูด การผลิตสื่อการสอนและการสอดแทรกทักษะชีวิตให้กับนักศึกษาวิชาทหาร

5. จิตสำนึกของนักศึกษาวิชาทหาร เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่จะทำให้กำลังพลสำรองมีคุณภาพสามารถปฏิบัติงานร่วมกับกำลังประจำการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษาวิชาทหารมีจิตสำนึกในเรื่องความรักชาติ รู้หน้าที่ของตนเองในการธำรงรักษาเอกราชและอธิปไตยของชาติ ส่วนใหญ่ นักศึกษาวิชาทหารที่สมัครเข้ารับการฝึกวิชาทหารก็เพียงเพื่อให้ได้รับสิทธิการผ่อนผันไม่ต้องเข้ารับการตรวจเลือกเพื่อเข้ารับราชการกองประจำการ นักศึกษาวิชาทหารไม่มีความต้องการที่จะเป็นทหาร ทำให้กำลังพลสำรองขาดแนวคิดและอุดมการณ์ในเรื่องความเสียสละเพื่อส่วนรวมและประเทศชาติ นอกจากการปลูกจิตสำนึกในหน้าที่แล้ว นักศึกษาวิชาทหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบในฐานะกำลังพลสำรองของกองทัพ เมื่อสำเร็จการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตร มีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายและมีการเรียกเข้ารับราชการทหารตาม พ.ร.บ. รับราชการทหาร พ.ศ. 2497¹⁴ และพ.ร.บ. กำลังสำรอง พ.ศ. 2558¹⁵ โดยได้รับสิทธิลดวันรับราชการทหารกองประจำการน้อยกว่า 2 ปี สำหรับผู้ที่รับการฝึกวิชาทหารน้อยกว่า 3 ปี หรือผู้ที่สำเร็จการฝึกวิชาทหาร 3 - 5 ปีให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ 1 มีต้องเข้ารับราชการกองประจำการ แต่นักศึกษาวิชาทหารที่ได้รับการฝึกภาคปกติในชั้นปีที่ 1-3 และได้รับการบรรจุเป็นกำลังสำรองชั้นผู้บังคับบัญชาเป็นนายทหารประทวนกองหนุนซึ่งในยามปกติจะมีเพียงบางส่วนที่ถูกเรียกพลเพื่อการฝึกวิชาทหารและเรียกพลเพื่อตรวจสอบเท่านั้น แต่ในยามสงครามจะถูกเรียกพลหรือระดมพลเพื่อทดแทนกำลังให้กับกำลังประจำการโดยจะต้องได้รับการฝึกก่อนที่จะถูกส่งไปทดแทนกำลัง ซึ่งการพัฒนากำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารให้มีประสิทธิภาพนั้นต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติของนักศึกษาที่จะเข้ารับการฝึกวิชาทหารให้ตระหนักถึงความจำเป็น

และความสำคัญของการเป็นนักศึกษาวิชาทหาร นอกเหนือจากการได้รับสิทธิในการยกเว้น การคัดเลือกเป็นทหารกองประจำการ

ขีดความสามารถของกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร

ความมุ่งหมายในการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มุ่งเน้นให้มีความรู้ทางทหารทั้ง ในทางเทคนิคและทางยุทธวิธี ดังนี้ ผู้สำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 สามารถ ปฏิบัติหน้าที่เป็นลูกแถวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 3 สามารถปฏิบัติ หน้าที่ในระดับรองผู้บังคับหมู่หรือผู้บังคับหมู่ได้ตามความชำนาญการทางทหาร และเหล่า ที่กำหนด ผู้สำเร็จวิชาทหารชั้นปีที่ 4 สามารถปฏิบัติหน้าที่ในระดับผู้บังคับหมู่หรือรองผู้ บังคับหมวดได้ตามความชำนาญการทางทหารและเหล่าที่กำหนด สำหรับผู้สำเร็จวิชา ทหารชั้นปีที่ 5 สามารถปฏิบัติหน้าที่ในระดับผู้บังคับหมวดได้ตามความชำนาญการทาง ทหารและเหล่าที่กำหนด เมื่อสำเร็จการศึกษาวิชาทหารตามหลักสูตร มีหน้าที่ปฏิบัติตาม กฎหมาย เมื่อมีการเรียกเข้ารับราชการทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 และ พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. 2558

จากที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า การเข้าเป็นกำลังพลสำรองนั้นมี 2 วิธี คือ

- 1) การรับสมัครจากบุคคลที่มีคุณสมบัติ
- 2) คัดเลือกจากทหารกองหนุนและทหารกองเกิน และคัดเลือกจากนายทหารสัญญาบัตรกองหนุน นายทหารสัญญาบัตรนอกราชการ นายทหารสัญญาบัตรนอกกอง ซึ่งกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารเมื่อได้รับการ บรรจุในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วยในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรหรือนายทหาร ประทวนแล้ว มีหน้าที่เข้ารับราชการทหารเมื่อมีการเรียกพล โดยในยามปกติเป็นการเรียก พลเพื่อการฝึก ส่วนในยามมีสถานการณ์ฉุกเฉินหรือเกิดสงครามเป็นการเรียกพลเพื่อ ปฏิบัติภารกิจในการช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัยหรือตามแผนป้องกันประเทศ ทั้งนี้การ ใช้กำลังพลสำรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของกระทรวงกลาโหมตามที่กฎหมาย กำหนด¹⁶ กระทำได้ใน 4 ลักษณะ คือ เสริมกำลัง เพิ่มเติมกำลัง ทดแทนกำลัง และ ขยายกำลัง

จากการศึกษาข้อมูลจากหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารในกองทัพพบ พบว่า นักศึกษาวิชาทหารส่วนใหญ่สามารถผ่านการฝึกวิชาทหารทุกปีการศึกษา และจะศึกษาให้สำเร็จหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 3 เพื่อให้ได้สิทธิในการยกเว้นการเข้ารับราชการ เป็นทหารกองประจำการ โดยจะมีส่วนน้อยที่จะศึกษาวิชาทหารต่อในชั้นปีที่ 4 และ 5 ซึ่ง สอดคล้องกับข้อมูลผลการวิจัยของ ณรงค์ พลฤษารุ่งเรือง (2560)¹⁷ เรื่อง ระบบกำลัง สำรองต่อความมั่นคงของรัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีระบบการบรรจุและการใช้กำลังสำรอง พบว่า กำลังพลสำรองมีการเข้ารายงานตัวเมื่อมีการเรียกเข้ารับการตรวจสอบหรือการฝึก อยู่ในระดับที่สูงมาก (89 – 99 เปอร์เซ็นต์) แต่จากการสัมภาษณ์กำลังพลสำรองโดยการ สุ่มแล้ว กำลังพลสำรองที่เข้ารายงานตัวไม่มีความพร้อมในการฝึกทั้งทางด้านร่างกายและ จิตใจ โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการเข้ารายงานตัวเนื่องจากเกรงว่าจะมีความผิดตาม กฎหมายและมีผลกระทบกับการประกอบอาชีพในอนาคต จากการสัมภาษณ์กำลังพล สำรองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า หากเปิดให้มีการสมัครใจเข้ารายงานตัวและการเรียกเข้า รับการฝึกแล้วกำลังพลสำรองส่วนใหญ่ไม่ประสงค์เข้ารายงานตัวเพื่อฝึกหรือเข้ารับราชการ ร่วมกับกำลังประจำการ เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เช่น การเจ็บป่วยมีโรค ประจำตัว เพิ่งบรรจุเข้าทำงานหรือกำลังอยู่ในช่วงทดลองงาน เพิ่งสำเร็จการศึกษา ต้อง ดูแลครอบครัว บริษัทที่มีขนาดเล็กนายจ้างไม่ให้ลา ค่าตอบแทนในการรับราชการต่ำ เป็น ต้น หากประเมินจากการสัมภาษณ์อาจกล่าวได้ว่า ระบบกฎหมายมีความเข้มแข็งแต่กำลัง สำรองขาดอุดมการณ์ความรักชาติ ความรู้สึกถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การเสียสละ เพื่อส่วนรวม หรือมีทัศนคติที่ไม่ดี ต่อการเข้ารับราชการทหาร

จึงสรุปได้ว่านักศึกษาวิชาทหารที่เข้ารับการศึกษาวิชาทหารส่วนใหญ่ สามารถผ่านการฝึกศึกษาวิชาทหารตามหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารในแต่ละปีการศึกษา ได้ทั้งการฝึกภาคที่ตั้งปกติ และการฝึกภาคสนาม ซึ่งนักศึกษาโดยส่วนใหญ่ศึกษาวิชาทหาร ถึงชั้นปีที่ 3 ในขณะที่มีนักศึกษาประมาณร้อยละ 10 เท่านั้นที่ศึกษาวิชาทหารต่อจนถึงชั้น ปีที่ 5 อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการเรียกกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารเข้ารับ ราชการตามแผนของกองทัพบก กำลังพลดังกล่าวได้มารายงานตัวเข้ารับราชการ แต่ไม่มื ความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ อีกทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานใน

กองทัพ และยังไม่มีขีดความสามารถเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่ได้รับการบรรจุ

ปัญหา และ อุปสรรคของระบบการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าในระบบการผลิตกำลังพลสำรอง ประเภทนายทหารประทวนกองหนุนที่ผลิตจากนักศึกษาวิชาทหาร (สำเร็จนักศึกษาวิชาทหาร ชั้นปีที่ 3) มีปริมาณเกินความต้องการของกองทัพ ทำให้ยากต่อการบริหารจัดการ ในขณะที่นายทหารสัญญาบัตรกองหนุน (สำเร็จนักศึกษาวิชาทหาร ชั้นปีที่ 5) กลับไม่เพียงพอเนื่องจากนักศึกษาวิชาทหารส่วนใหญ่มีความประสงค์ที่จะสำเร็จวิชาทหารเพียงชั้นปีที่ 3 เพื่อให้ได้สิทธิการยกเว้นเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ จึงขาดความสนใจในการศึกษาและด้อยคุณภาพ ดังนั้นตั้งแต่ พ.ศ.2530 เป็นต้นมา โดยกองทัพพบได้ลดปริมาณการผลิตนักศึกษาวิชาทหารลง อย่างไรก็ตามในปัจจุบันผู้ที่สำเร็จการศึกษาวิชาทหารแต่ละชั้นปียังมีขีดความสามารถไม่เพียงพอในการที่จะเป็นกำลังพลสำรองของกองทัพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเมื่อมีการเรียกพลหรือระดมพลเพื่อเข้ารับการศึกษาเพิ่มเติมและการตรวจสอบสภาพความพร้อม กำลังพลสำรองเหล่านี้ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเพียงพอและยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนากำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารที่กล่าวมาข้างต้น ส่วนของหลักสูตรเนื้อหา ยังไม่มีความเหมาะสมเนื่องจากมีเนื้อหาทางวิชาการมากเกินไป ประกอบกับนักศึกษาวิชาทหารต้องศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วย ซึ่งผลการประเมินการฝึกวิชาทหารมีเพียงผลผ่านและไม่ผ่านเท่านั้น แต่สำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีผลคะแนนซึ่งจะต้องใช้ในการแข่งขันเพื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาวิชาทหารจึงให้ความสำคัญในการฝึกวิชาทหารน้อยกว่า สอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า หลักสูตรที่ใช้ฝึกสอนยังไม่เหมาะสมเนื่องจากมีเนื้อหาทางวิชาการมากเกินไป ทำให้นักศึกษาวิชาทหารเกิดความเบื่อหน่ายต่อการฝึก ทำให้ขาดวินัยในการฝึก ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การเสริมสร้าง

ประสบการณ์ ทักษะ และความชำนาญจากการฝึกปฏิบัติในสนามของนักศึกษาวิชาทหาร ในการทำหน้าที่กำลังพลสำรองในระดับผู้บังคับบัญชา ด้านอาวุธยุทโธปกรณ์และ เครื่องช่วยฝึก มีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ ปัจจุบันหน่วยฝึกยังขาดอาวุธยุทโธปกรณ์ และเครื่องช่วยฝึก ส่งผลให้ขีดความสามารถของนักศึกษาวิชาทหารในการใช้ยุทโธปกรณ์ ลดลง การฝึกยิงปืนได้รับกระสุนน้อยกว่าทหารกองประจำการ ทำให้ขาดประสบการณ์ และขีดความสามารถไม่เพียงพอด้วยเช่นกัน นอกจากนี้อุปกรณ์เครื่องช่วยฝึกที่มีอยู่ไม่ พร้อมในการใช้งาน ขาดการบำรุงรักษา อุปกรณ์บางรายการเก่าอาจก่อให้เกิดอันตราย ระหว่างฝึกได้ ในปัจจุบันหน่วยฝึกวิชาทหารประสบปัญหาขาดแคลนกำลังพลที่ทำหน้าที่ ครูฝึกวิชาทหาร ครูฝึกมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาวิชาทหาร เนื่องจาก การบรรจุกำลังพลได้ไม่ครบตามอัตราอนุมัติและปัญหาครูฝึกมีอายุมาก เป็นครูฝึกที่ขาด คุณภาพหรือเป็นกำลังพลที่ถูกปรับเปลี่ยนมาจากหน่วยกำลังรบตามแผนพัฒนากองทัพบก และครูฝึกเหล่านั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน นอกจากนี้นักเรียน นักศึกษาที่สมัครเรียนวิชาทหารส่วนใหญ่มีจุดประสงค์เพียงไม่ต้องการตรวจเลือกเข้ารับ ราชการทหารเท่านั้น และขาดจิตสำนึกในความรักชาติความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของ ชาติ อีกทั้งไม่เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของกำลังสำรองที่มีต่อกองทัพ จากเหตุปัจจัย ต่างๆ ข้างต้น เป็นเหตุให้ระบบการผลิตกำลังสำรองไม่มีประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของระบบการผลิตกำลังพลสำรองประเภท นักศึกษาวิชาทหาร

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ในระบบการผลิตกำลังสำรองโดยใช้หลักการ The 7 S Mckinsey Model เป็นเครื่องมือ วิเคราะห์ ทำให้ทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนในการกระบวนการผลิตกำลังพลสำรอง สรุปได้ ดังนี้

1. โครงสร้างการจัดองค์กร บทหน้าที่ และความรับผิดชอบ

จุดแข็ง : หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน มีการจัดโครงสร้างแบบอัตรากิจการจัดยุทโธปกรณ์ สามารถ วางแผน อำนาจการ สั่งการและกำกับดูแลหน่วยรอง รวมถึงศูนย์การฝึก/หน่วย

ฝึกนักศึกษาวิชาทหารของมณฑลทหารบก ในการปฏิบัติตามนโยบายและสั่งการของ กองทัพบก ตามบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับงานการฝึก นักศึกษาวิชาทหาร

จุดอ่อน : โครงสร้างการจัดของ ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร เป็นหน่วยขึ้นตรงของมณฑลทหารบกซึ่งเป็นหน่วยขึ้นตรงของกองทัพภาค ไม่ได้เป็น หน่วยขึ้นตรงของหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนทำให้ขาดเอกภาพในการบังคับบัญชา และการบริหารงบประมาณ

2. บุคลากร

จุดแข็ง : ผู้บังคับหน่วยฝึกมีความรับผิดชอบ ทุ่เมเท เสียสละ ในการปฏิบัติหน้าที่ ครูฝึก มีความเป็นทหารอาชีพ มีอุดมการณ์ความรักชาติ

จุดอ่อน : ผู้บังคับหน่วยมีการปรับย้ายหมุนเวียนบ่อยทำให้ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนา อีกทั้งขาดแคลนบุคลากรประเภทครูฝึก เนื่องจากปัญหาด้านการบริหารจัดการกำลังพล และการผลิตครูให้มีความรู้ความสามารถมีมาตรฐานใช้เวลานาน ในส่วนของผู้รับการฝึก หรือนักศึกษาวิชาทหารมีอายุน้อยขาดความพร้อมในการรับการฝึก

3. แผนกลยุทธ์และแผนการดำเนินงานขององค์กร

จุดแข็ง : หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนมีแผนการฝึกนักศึกษาวิชาทหารที่ชัดเจนเป็นไป ตามนโยบายของกองทัพบก หน่วยรองสามารถยึดถือปฏิบัติได้เป็นภายใต้กฎระเบียบ หลักสูตรเดียวกัน มีแผนแม่บทด้านความมั่นคงภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นหลักสำคัญใน การกำหนดเป้าหมาย

จุดอ่อน : แผนการดำเนินงานค่อนข้างตายตัว การปรับปรุงแผนทำได้ล่าช้า การดำเนินงาน เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน

4. ทักษะของบุคลากรในองค์กร

จุดแข็ง : ผู้บังคับหน่วยฝึกมีความมุ่งมั่นในการบริหารหน่วยและปฏิบัติตามนโยบายของ หน่วยเหนือ ครูฝึกมีความรู้ความสามารถในการฝึกอบรมวิชาทหาร มีอุดมการณ์ความรัก ชาติและสถาบันหลัก มีวินัย

จุดอ่อน : ผู้บังคับหน่วยฝึกมีการหมุนเวียนบ่อยทำให้การพัฒนาไม่ต่อเนื่อง ครูฝึกที่มาบรรจุไม่มีคุณสมบัติในการเป็นครูโดยตรง ทำให้ขาดทักษะในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักศึกษาวิชาทหาร ทำให้คุณภาพของครูไม่ได้มาตรฐาน

5. รูปแบบและวิธีการดำเนินงานขององค์กร

จุดแข็ง : มีการแบ่งมอบความรับผิดชอบ ภารกิจ หน้าที่ เน้นย้ำนโยบายของผู้บังคับบัญชา ในการควบคุมและกำกับดูแลการปฏิบัติของหน่วยรองอย่างเป็นเอกภาพ มีกฎหมายรองรับ ในการดำเนินงาน

จุดอ่อน : สถานศึกษาวิชาทหารในส่วนภูมิภาคมีหลายหน่วย คุณภาพการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับ การบริหารจัดการของผู้บังคับบัญชาหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร การกำหนด ตารางเวลาในการดำเนินการฝึก ต้องประสานกับสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ สอดคล้องกับการศึกษาภาคสามัญ

6. กระบวนการทำงานขององค์กร

จุดแข็ง : เป็นหน่วยงานที่มีระเบียบวินัย มีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจนในการสั่งการ โดย ผู้บังคับหน่วยทุกระดับได้กำกับดูแลการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด มีการตรวจเยี่ยมหน่วยปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างทันเวลา

จุดอ่อน : การประสานงานระหว่างหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารและสถานศึกษาในเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ยังต้องประสานในรายละเอียดในเรื่องเวลาและ สถานที่ฝึกเพื่อให้สอดคล้องกับจำนวนนักศึกษา ขาดการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมา ใช้ในการประชาสัมพันธ์สร้างความรับรู้ให้ผู้ที่เข้ารับการฝึก รวมถึงภาคสังคมโดยทั่วไป ตระหนักถึงความสำคัญในความจำเป็นของกำลังสำรองรวมถึงสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งแต่ละส่วนมีความเกี่ยวข้อง

7. ค่านิยมร่วมขององค์กรที่สอดคล้องกับเป้าหมายการดำเนินงาน

จุดแข็ง : มีค่านิยมร่วมกัน คือ อุทิศการณและความจงรักภักดีในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์กับการยึดมั่นในระเบียบวินัยและแบบธรรมเนียมทหาร บุคลากรมีความ รักและผูกพันในองค์กร มีความเสียสละ ทำงานร่วมกันเป็นทีม

จุดอ่อน : ในส่วนของครูฝึกมีความคาดหวังความก้าวหน้าตามแนวทางรับราชการ ทำให้ต้องมีการโยกย้ายเปลี่ยนตำแหน่งอยู่เสมอ ส่งผลให้การพัฒนาครูฝึกขาดความต่อเนื่อง ในส่วนของผู้รับการฝึกบางส่วนคาดหวังในการเข้ารับการฝึกวิชาทหารเพียงเพื่อให้ได้สิทธิไม่ต้องเข้าเป็นทหารกองประจำการ เมื่อจบการฝึกวิชาทหารชั้นปีที่ 3 แล้วมีเพียงส่วนน้อยที่สมัครเข้ารับการฝึกวิชาทหารชั้นปีที่ 4 และ 5

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของระบบการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร โดยใช้หลักการ PESTEL Analysis มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. ด้านการเมืองความมั่นคง (Political Component : P)

โอกาส : รัฐบาลให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจการกำลังสำรองซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพลังอำนาจทางทหาร เพื่อลดข้อจำกัดด้านงบประมาณและเพื่อดำรงความมั่นคงเนื่องในการรบ โดยมีนโยบายให้ปรับปรุงพัฒนากิจการกำลังสำรองตามแผนแม่บทด้านความมั่นคงภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

อุปสรรค : พลังอำนาจแห่งชาติด้านการเมืองในประเทศยังไม่มีเสถียรภาพเท่าที่ควร มีการช่วงชิงอำนาจทางการเมืองโดยการโจมตีฝ่ายตรงข้าม สร้างความแตกแยกในสังคม การให้ข้อมูลเด็กและเยาวชนที่ไม่ครบถ้วน ซึ่งนักเรียน นักศึกษาที่มีอายุ 15 - 17 ปีอาจถูกยุยงได้ง่ายเพื่อหวังผลทางการเมือง

2. ด้านเศรษฐกิจ (Economic Component : E)

โอกาส : ในห้วงปัจจุบันผลกระทบจากการระบาดของเชื้อไวรัส โควิด 2019 ทำให้เศรษฐกิจทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำมีประชาชนวัยแรงงานว่างงานจำนวนมาก อาชีพรับราชการมีความมั่นคง ทำให้มีผู้สนใจสมัครเข้ารับราชการทหารจำนวนมากขึ้น

อุปสรรค : พลังอำนาจแห่งชาติด้านเศรษฐกิจของประเทศไม่มีความมั่นคง ส่งผลให้งบประมาณของกระทรวงกลาโหมลดลง ทำให้ต้องปรับลดกำลังพลลง รวมถึงงบประมาณ

ด้านการฝึกศึกษาก็ถูกปรับลดลงด้วย ส่งผลต่อโครงสร้างและระบบในการผลิตกำลังพลสำรอง

3. ด้านสังคม (Social Component : S)

โอกาส : ประชาชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของหน่วยงานทหาร ได้แก่ ด้านกำลังพลที่มีความพร้อมในทุกวิกฤตการณ์ ในเรื่องความมีระเบียบวินัย อุดมทุน เสียสละ การเป็นที่พึ่งเมื่อมีภัยพิบัติ ระบบการศึกษาภาคบังคับทำให้เด็กไทยส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และต้องการเข้ารับการศึกษาวิชาทหาร

อุปสรรค : กองทัพบกมักเป็นเป้าหมายทางการเมืองที่ถูกโจมตี โดยเฉพาะระบบการฝึกทหารกองประจำการ ซึ่งประชาชนทั่วไปมีทัศนคติที่ไม่ดี คิดว่าฝึกหนัก เสียโอกาสให้การประกอบอาชีพ และไม่มีเกียรติ จึงไม่ต้องการให้บุตรหลานญาติพี่น้องเข้ามาเป็นทหารกองประจำการ และมุ่งหวังให้บุตรหลานสมัครเข้าเรียนวิชาทหาร เป็นจำนวนมากเกินกว่าจำนวนที่กองทัพต้องการ เพื่อจะได้ไม่ต้องเป็นทหารกองประจำการ ในขณะที่ประชากรไทยมีอัตราการเกิดลดลง ทำให้ประชากรวัยแรงงานลดลง และมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ทำให้ยอดทหารกองเกินที่จะต้องตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการในแต่ละปีลดลง อีกทั้งการที่เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้มีการกลืนกันทางวัฒนธรรม คนรุ่นใหม่ไม่เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมในอดีต ความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดั้งเดิมถูกมองเป็นเรื่องล้าสมัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ลดลง ต่างคนต่างอยู่ แข่งแย่งผลประโยชน์ ส่งผลให้ค่านิยมของสังคมเปลี่ยนแปลงไป คนนิยมในด้านวัตถุมากขึ้นส่งผลให้ปัญหาสังคมมีมิติที่ซับซ้อนมากขึ้น

4. ด้านเทคโนโลยี (Technological Component : T)

โอกาส : เทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์ สื่อการเรียนการสอนมีพัฒนาการความก้าวหน้าทำให้การรับรู้ของภาคประชาชนได้รับข้อมูลอย่างรวดเร็ว หน่วยสามารถประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว

อุปสรรค : การบริหารจัดการข้อมูลของหน่วยงานยังไม่มีการบริหารจัดการในส่วนที่เกี่ยวข้องกำลังพลของหน่วยยังขาดความรู้ความชำนาญในการใช้งานด้านเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาองค์กรให้มีความทันสมัย

5. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Component : E)

โอกาส : ทุกภาคส่วนเกิดความตระหนักรู้และตื่นตัวถึงแนวโน้มภัยพิบัติในอนาคตจากสถานะโลกร้อน เพื่อเตรียมรับมือจัดการภัยพิบัติธรรมชาติที่รุนแรงขึ้น การป้องกันและบรรเทา

-สาธารณภัยจึงจำเป็นต้องได้รับการเตรียมกำลังอย่างเหมาะสมเพื่อให้มีการบูรณาการกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเตรียมกำลังพลสำรองให้มีความพร้อมตั้งแต่ยามปกติและการปลูกจิตสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสร้างคามยั่งยืนให้กับทรัพยากรธรรมชาติ

อุปสรรค : เนื่องจากภัยพิบัติทางธรรมชาติเป็นวิกฤติที่เกิดขึ้นในห้วงเวลาสั้นๆ เช่น น้ำท่วม ดินถล่ม แผ่นดินไหว การจัดการภัยพิบัติจึงเป็นเรื่องที่ต้องมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและขั้นตอนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนในการบริหารจัดการสถานการณ์วิกฤตินั้น กำลังพลที่ปฏิบัติงานจะต้องได้รับการฝึกเพิ่มเติมและมียุทธโศปกรณ์ที่จำเป็น

6. กฎหมาย (Legal Component : L)

โอกาส : มีกฎหมาย ระเบียบคำสั่ง ข้อบังคับที่ชัดเจนหน่วยสามารถยึดถือปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงประสานกับส่วนราชการอื่น ๆ ได้

อุปสรรค : การแก้ไขปรับเปลี่ยนกฎ ระเบียบข้อบังคับเดิม กระทำได้ยากเนื่องจากยึดถือปฏิบัติมาเป็นเวลานาน การปฏิบัติตามกฎหมายเพราะเกรงกลัวว่าจะได้รับโทษ มิได้ปฏิบัติเพราะมีความสมัครใจ

จากการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมภายในและภายนอก ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของกระบวนการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร เมื่อได้ปัจจัยหลักที่มีผลต่อกระบวนการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร โดยต้องการผลลัพธ์คือขีดความสามารถของกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์วิธีการแก้ปัญหาจากผลกระทบต่อปัจจัยต่างเพื่อเป็นข้อเสนอในการปรับปรุงพัฒนากระบวนการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อให้มีขีดความสามารถตามความมุ่งหมายของกองทัพเพื่อตอบสนองภารกิจต่างๆ โดยมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

แนวทางการพัฒนาระบบการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารให้มีประสิทธิภาพ

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่างๆรวมถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวทางในการพัฒนาสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนานโยบายการฝึกวิชาทหาร กองทัพบก โดยหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน เป็นหน่วยงานหลักในการผลิตกำลังสำรองของกองทัพ ระบบการผลิตกำลังพลสำรองต้องพิจารณาความต้องการกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารของหน่วยงานต่างๆ ควรปรับปรุงให้เหมาะสมและแก้ปัญหาการขาดแคลนกำลังพลของกองทัพบกในระดับนายสิบชั้นยศ สิบตรี - สิบเอก และนายทหารในชั้นยศ ร้อยตรี - ร้อยเอก ควบคู่กันโดยพิจารณาความรู้ความสามารถของนักศึกษาวิชาทหารในอัตราที่มีคุณสมบัติเฉพาะด้านเทคนิคต่าง ๆ เพื่อลดงบประมาณในการผลิตกำลังพลด้านเทคนิคและสาขาวิชาชีพเฉพาะ โดยดำเนินการเรียกพลและรับสมัครผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารที่มีคุณสมบัติ ตามที่กองทัพบกกำหนดเข้าบรรจุเป็นทหารกองประจำการประเภทนายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวน โดยปฏิบัติงานในกองทัพเป็นเวลา 2 ปี แล้วจึงปลดประจำการและควบคุมทางบัญชีไว้เป็นกำลังพลสำรองในระบบเป็นเวลา 3 - 5 ปีโดยไม่ต้องมีระบบการฝึกศึกษาเพิ่มเติม อีกทั้งควรปรับปรุง แก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ พระราชบัญญัติและกฎกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกวิชาทหารให้เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ลดสิทธิการขอยกเว้นการเข้ารับการตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการของผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหาร ปรับปรุงวิธีการสมัคร การคัดเลือกบุคคลเข้ารับการฝึกวิชาทหารให้เหมาะสม พร้อมกำหนดจำนวนนักศึกษาวิชาทหารให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังพลสำรองของกองทัพ

2. การพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ในปัจจุบันใช้ระเบียบและหลักสูตรการฝึกวิชาทหารเพื่อใช้ในการฝึกซึ่งได้ปรับปรุงให้เหมาะสมตามหัวระยะเวลา และสอดคล้องกับนโยบายความมั่นคง โดยยึดถือหลักสูตรการฝึกวิชาทหารสำหรับนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1-3 ชายและหญิง พ.ศ. 2556 ระเบียบและหลักสูตรการฝึกวิชา

ทหารสำหรับนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1-5 ชายและหญิง (หลักสูตรทั่วไป) พ.ศ. 2549 สำหรับนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4-5 ระเบียบและหลักสูตรการฝึกวิชาทหารสำหรับนักศึกษาวิชาทหาร ชั้นปีที่ 1-5 ชายและหญิง (หลักสูตร 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2549) การฝึกนักศึกษาวิชาทหารตามหลักสูตรมีระยะเวลา 80 ชั่วโมงต่อปีในปัจจุบันมีจำนวนเวลาน้อยมากเมื่อเทียบกับทหารกองประจำการที่ทำการฝึก 10 สัปดาห์ต่อเดือนหรือหากเปรียบเทียบกับการฝึกนักเรียนทหารเพื่อบรรจุเป็นนายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวนในระดับเดียวกันซึ่งจะเริ่มต้นภายหลังสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เห็นควรเพิ่มระยะเวลาในการฝึกวิชาทหารจากเดิมปีละ 80 ชั่วโมง เป็นปีละ 100 ชั่วโมง ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาในการศึกษาของนักศึกษาวิชาทหารในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการเพิ่มการฝึกเบื้องต้น ให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1-3 ชั้นปีละ 20 ชั่วโมง ส่วนนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 4-5 เห็นควรเพิ่มชั่วโมงการฝึกการทำหน้าที่ผู้นำหน่วยทหารเบื้องต้นโดยฝึกทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยครูฝึกนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1-3 ปีละ 20 ชั่วโมง และการฝึกปฏิบัติหน้าที่นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ จำนวน 7-15 วัน

นอกจากนี้หลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหารและหลักสูตรการฝึกกำลังพลสำรองควรมีการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกให้เหมาะสมและเป็นมาตรฐานที่ใกล้เคียงหรือเหมือนกับกำลังประจำการ มีประสิทธิภาพพร้อมตอบสนองวัตถุประสงค์ของกองทัพสอดคล้องกับนโยบายของกองทัพและงบประมาณที่ได้รับ หลักสูตรที่มีมาตรฐานจะทำให้นักศึกษาวิชาทหารมีความรู้และขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ในระดับต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะทำให้กำลังพลสำรองสามารถปฏิบัติงานร่วมกับกำลังประจำการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งควรจัดหางบประมาณให้เพียงพอ และปรับหัวงระยะเวลาในการฝึกภาคสนามเพิ่มขึ้น

นอกเหนือจากหลักสูตรการฝึกวิชาทหารแล้ว คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกต้องมีความพร้อมที่จะเข้ารับการฝึกเพื่อเป็นกำลังพลสำรองที่มีประสิทธิภาพ ความพร้อมทั้งด้านวุฒิภาวะ และสมรรถภาพของร่างกายโดยเฉพาะนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 ที่มีอายุ 15 - 17 ปี นั้นยังไม่เหมาะสมในด้านวุฒิภาวะ โดยอายุที่เหมาะสมสำหรับการฝึกวิชาทหาร

เพื่อเป็นกำลังพลสำรองของกองทัพที่จะต้องมีการฝึกทักษะทางการรบ ยุทธวิธี และการใช้อาวุธ ควรมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปซึ่งมีวุฒิภาวะเหมาะสมกับการฝึกวิชาทหารเพื่อเป็นกำลังพลสำรองชั้นผู้บังคับบัญชา

ในส่วนของสิทธิประโยชน์ของผู้เข้ารับการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร เป็นแรงจูงใจสำคัญที่ทำให้นักเรียนนักศึกษาเข้ารับการฝึกวิชาทหาร ได้แก่ ลดวันรับราชการในกองประจำการ การยกเว้นไม่เรียกเข้ากองประจำการในยามปกติ และสิทธิการได้รับการแต่งตั้งยศ จึงเห็นควรปรับปรุงสิทธิประโยชน์ของผู้เข้ารับการฝึกให้คงเหลือเฉพาะสิทธิการได้รับการแต่งตั้งยศ โดยนักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จการฝึกวิชาทหารในชั้นปีที่ 3-5 ช่วงอายุ 22-25 ปีจะต้องทำหน้าที่ชายไทยโดยการเรียกพลหรือรับสมัครผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารที่มีคุณสมบัติตามที่กองทัพกำหนดเข้าบรรจุเป็นทหารกองประจำการประเภท นายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวน โดยปฏิบัติงานในกองทัพเป็นเวลา 2 ปีแล้วปลดประจำการ และควบคุมทางบัญชีไว้เป็นกำลังพลสำรองในระบบประมาณ 3 - 5 ปีโดยไม่ต้องมีระบบการฝึกศึกษามารองรับอีก

3. การพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์และเครื่องช่วยฝึก มีความสำคัญในการฝึกวิชาทหารที่หน่วยต้องจัดหาไว้ตั้งแต่ยามปกติ ประเด็นนี้หน่วยที่รับผิดชอบควรเร่งดำเนินการจำหน่ายและเบิกทดแทนหรือจัดหาใหม่ โดยพิจารณาจัดลำดับความเร่งด่วนและความจำเป็น อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับในแต่ละปีด้วย พร้อมซ่อมบำรุงอุปกรณ์เครื่องช่วยฝึกอาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีอยู่ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา กรณีเครื่องช่วยฝึกไม่เพียงพอต้องรายงานขอรับการสนับสนุนจากหน่วยเหนือ โดยเฉพาะการฝึกเรียนภาคที่ตั้งปกติควรนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนจะทำให้นักศึกษาวิชาทหารได้รับความรู้และประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

4. การพัฒนาครูฝึก ครูฝึกวิชาทหารต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถ รู้จักที่จะพัฒนาตนเองเพื่อการอบรม สั่งสอนนักศึกษาวิชาทหารให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย สามารถถ่ายทอดอุดมการณ์ ปลุกฝังให้เป็นผู้ที่มีจิตใจรักชาติ รู้จักการเสียสละ และอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของประเทศ ชาติ เข้าใจวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการฝึกวิชาทหาร ครูผู้สอน

ควรมีการพัฒนาทักษะการสอน การเตรียมเนื้อหาและสื่อการสอนที่ผสมผสาน การจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดเตรียมสิ่งอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ ต่อการเรียนการสอนที่ได้คุณภาพ ประเด็นนี้ กองทัพบกควรคัดเลือกกำลังพลที่มีความเหมาะสมมาเป็นครูฝึกนักศึกษาวิชาทหาร บรรจุกำลังพลสำรองมาทดแทนครูฝึกที่ขาดอัตรา ส่งเสริมสนับสนุนครูฝึกให้มีการพัฒนาตนเอง มีความรู้ความชำนาญในวิชาการทหาร และพัฒนาครูฝึกให้มีมาตรฐานสูงขึ้น มีจิตวิญญาณของความเป็นครูฝึก มุ่งมั่นในการฝึกสอนให้เป็นทหาร พร้อมปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อสร้างศรัทธาและทัศนคติที่ดีต่อกองทัพ

5. การพัฒนาจิตสำนึกของนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อเป็นโอกาสในการฝึกคนให้มีคุณภาพพร้อมเข้าสู่สังคม เป็นการสร้างความเข้มแข็งในภาคประชาชน เห็นควรปรับปรุงยกเลิกการให้สิทธิยกเว้นการเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ เนื่องจากนักศึกษาวิชาทหารที่สมัครเรียนมีความมุ่งมั่นเพื่อจะได้ไม่ต้องเข้ารับการตรวจเลือกเป็นทหารกองประจำการ พร้อมสร้างแรงจูงใจในการเป็นกำลังพลสำรอง ปลูกจิตสำนึกและทัศนคติในการเรียนวิชาทหารไม่ใช่เพื่อให้ได้รับสิทธิในการยกเว้นการคัดเลือกเป็นทหารกองประจำการเท่านั้น แต่ต้องเรียนวิชาทหารเพื่อเป็นผู้บังคับบัญชาทหารในระดับผู้บังคับหมู่ ผู้บังคับหมวด และเป็นกำลังพลสำรองที่ดีของประเทศ มีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อกองทัพ โดยมุ่งเน้นการปลูกฝังอุดมการณ์และความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจแก่นิสิตนักศึกษาให้รับรู้ถึงความภาคภูมิใจ เกียรติยศ ศักดิ์ศรีของการได้รับราชการทหาร พร้อมเสียสละตนเองเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อหาแนวทางการพัฒนากระบวนการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารให้มีขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตอบสนองภารกิจของกองทัพสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงนั้น ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยหลักในการพัฒนากระบวนการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร ประกอบด้วย ปัจจัยดังนี้ คือ 1) นโยบาย 2) หลักสูตรการฝึก 3) ครูฝึก 4) อาวุธยุทโธปกรณ์และเครื่องช่วยฝึก และ 5) จิตสำนึกของนักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งกองทัพมีวัตถุประสงค์ในการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารให้มีขีดความสามารถทั้งด้านยุทธการและด้านยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทด้านความมั่นคงภายใต้ยุทธศาสตร์จากผลการวิเคราะห์ในบทที่ 2 พบว่า นักศึกษาวิชาทหารสามารถสำเร็จการฝึกศึกษาตามหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารในแต่ละชั้นปีได้ แต่เมื่อมีการเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับการตรวจสอบหรือการฝึก มีกำลังพลสำรองมารายงานตัวประมาณ ร้อยละ 90 ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีความพร้อมในการฝึกทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ และยังมีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งหน้าที่ได้

ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าเพื่อหาเหตุผลและข้อมูลสนับสนุนผลการวิจัยนี้ จากงานวิจัยของภาคส่วนอื่นที่ได้มีการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยนำมาเปรียบเทียบกับแนวทางที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาวิชาทหารในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง

ณรงค์ พุกขารุ่งเรือง (2560)¹⁸ ได้ศึกษาเรื่อง ระบบกำลังสำรองต่อความมั่นคงของรัฐศึกษาเฉพาะกรณี ระบบการบรรจุและการใช้กำลังสำรอง พบว่ากำลังสำรองเข้ารายงานตัวรับการตรวจสอบหรือฝึกอยู่ในระดับสูงมากแต่จากการสัมภาษณ์กำลังสำรองที่เข้ารายงานตัว เนื่องจากเกรงว่าจะผิดกฎหมายและมีผลกระทบกับการประกอบอาชีพในอนาคตและหากเปิดให้มีการสมัครใจเข้ารายงานตัวและเรียกฝึกส่วนใหญ่ไม่

ต้องการเข้ารายงานตัว กล่าวได้ว่า ระบบกฎหมายมีความเข้มแข็งแต่กำลังสำรองขาดอุดมการณ์ความรักชาติ การเสียสละเพื่อส่วนรวมหรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเข้ารับราชการ ทหาร เฉลิมพงษ์ คงบัว(2561)¹⁹ ศึกษาเรื่องการเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติให้กับนักศึกษาวิชาทหาร ของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 42 กล่าวว่า ความมีอุดมการณ์รักชาติ ของคนในชาติเหล่านั้น ก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ นำพาชาติให้สามารถฝ่าฟันอุปสรรค พันวิฤตไปได้อย่างรวดเร็ว เป็นที่ยอมรับ และเป็นต้นแบบให้กับหลายๆชาติ การเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติให้กับนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหารมณฑลทหารบกที่ 42 ชั้นปีที่ 1 - 5 ชายและหญิง ผู้วิจัยมั่นใจว่า การเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติให้กับนักศึกษาวิชาทหาร คือหนทางสำคัญยิ่ง หนทางหนึ่ง ที่จะสร้างเสริมคุณภาพให้กับเยาวชนที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต กฤตภาส โตจำเจริญ (2558)²⁰ ศึกษาเรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพและขีดความสามารถของกำลังพลประเภทนักศึกษาวิชาทหาร กล่าวว่า การฝึกนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญของกองทัพอย่างสูงสุดประการหนึ่ง โดยที่การฝึกศึกษาจะเป็นสิ่งที่กำหนดค่าความพร้อมรบประการหนึ่งของกองทัพ โดยกองทัพได้กำหนดไว้ว่า “การฝึกเป็นพื้นฐานของความพร้อมรบและเป็นงานหลักที่มีความสำคัญสูงสุดของกองทัพ” เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทัพและได้กำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารที่มีคุณภาพ จึงควรมีการพัฒนาและปรับปรุงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากำลังพลสำรองในด้านต่างๆ ได้แก่ นโยบายการฝึกวิชาทหาร หลักสูตรการฝึกวิชาทหาร อุปกรณ์เครื่องช่วยฝึก อาวุธยุทโธปกรณ์ ครูฝึก และที่สำคัญที่สุดคือจิตสำนึกของนักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งจะส่งผลต่อการที่จะทำให้ชาติของเรามีความเจริญมั่นคง ทัดเทียมอารยประเทศได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยทุกคนต้องช่วยกันพัฒนาอำนาจของชาติ อันประกอบไปด้วย การเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการทหาร ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกตลอดเวลา ยุทธนา เอี่ยมวิจิตร (2560)²¹ ศึกษาเรื่องการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อให้สามารถสนับสนุนภารกิจของกองทัพได้อย่างมีประสิทธิภาพกรณีศึกษา กองทัพภาคที่ 2 กล่าวว่านักศึกษาวิชาทหารแต่ละชั้นปีและเพศหญิงเพศชายมีความรู้ ความเข้าใจหลักสูตรในแต่ละชั้นปีมากที่สุด แต่ความสามารถนำความรู้ ความเข้าใจ

สนับสนุนภารกิจของกองทัพได้ปานกลางถึงน้อย น่าจะเกิดจากหลักสูตรที่ใช้ฝึกสอนยังไม่เหมาะสม สาเหตุหนึ่งมาจากการฝึกขั้นพื้นฐานยังไม่แน่นพอ ไม่เกิดทักษะในการปฏิบัติ หลักสูตรการฝึกไม่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เนื้อหาบางส่วนมากเกินไปทำให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อการฝึกซึ่งควรต้องปรับปรุงหลักสูตรการฝึกให้สอดคล้องกับความจำเป็นในการใช้งานในฐานะทหารกองหนุนของประเทศ ที่สามารถสนับสนุนภารกิจของกองทัพได้ทั้งในยามปกติและยามสงครามเพิ่มเติมหลักสูตรการฝึกในด้านการพัฒนาสังคมจิตวิทยาที่มีการปฏิบัติและมีส่วนร่วมของนักศึกษาวิชาทหารต่อชุมชนที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจะเป็นการเชื่อมโยงและมีทัศนคติความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพกับฝ่ายพลเรือน รวมทั้งเนื้อหาที่ปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติให้มากกว่าเดิม ปรับปรุงหลักสูตรให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เพื่อสนับสนุนภารกิจของกองทัพได้ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตได้อย่างรู้เท่าทัน รวดเร็วและทันเวลา และสร้างองค์กรหรือเครือข่ายทหารกองหนุนจากนักศึกษาวิชาทหาร ในพื้นที่ที่มณฑลทหารบกรับผิดชอบ เพื่อเป็นเครือข่ายในการประสานงานระหว่างองค์กรกับกองทัพ และเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของทหารกองหนุนจากนักศึกษาวิชาทหารเพื่อให้สนับสนุนภารกิจของทัพได้อย่างเป็นรูปแบบและยั่งยืน

จากข้อมูลข้างต้นสอดคล้องกับแนวทางที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวทางการพัฒนากระบวนการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารในประเด็นที่ว่า นโยบาย การฝึกศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ควรมีการพัฒนาปรับปรุงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร ได้แก่ หลักสูตรการฝึก ครูฝึก ยุทธโศปกรณ์ การเสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติ

สรุปแนวทางการพัฒนากระบวนการผลิตและขีดความสามารถของกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร

จากข้อมูลการวิจัยที่กล่าวถึงข้างต้นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารจะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารได้แก่ นโยบายการฝึก หลักสูตรการฝึก

ครูฝึก ยุทธโปกรณ์เครื่องช่วยฝึก และจิตสำนึกของนักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ใช้ SWOT ในการพิจารณาปัจจัยหลักที่มีผลกระทบดังกล่าว โดยในการวิจัยนี้เพิ่งเล็งเพียงกระบวนการผลิตเพียงอย่างเดียวทำให้วิเคราะห์ได้ว่า นโยบายเป็นปัจจัยแรกที่ต้องคำนึงถึง เพราะหากเปลี่ยนแปลงนโยบายเช่น ยกเลิกการยกเว้นผู้ที่สำเร็จการฝึกวิชาทหารตั้งแต่ชั้นปีที่ 3 ขึ้นไปไม่ต้องเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ ก็จะทำให้ค่านิยมในการฝึกวิชาทหารเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากนักศึกษาไม่มีแรงจูงใจในการเข้ารับการฝึก แต่ก็จะทำให้กองทัพได้ผู้ที่มีความตั้งใจสมัครใจเข้ารับการฝึกอย่างแท้จริง สามารถบริหารจัดการกิจการกำลังสำรองให้ได้กำลังพลสำรองที่มีคุณภาพ ปัจจัยด้านหลักสูตรต้องได้รับการปรับปรุงพัฒนาตามบริบทของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยพิจารณาตามวัตถุประสงค์ของกองทัพ ปัจจัยด้านครูฝึก เป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการผลิตเพราะเป็นเป้าหมายที่จะทำให้ได้นักศึกษาวิชาทหารที่มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ความสามารถและจิตวิญญาณของความรักชาติ ความภาคภูมิใจในความเสียสละเพื่อสังคมเพื่อชาติจงรักภักดีต่อสถาบันหลัก ปัจจัยด้านยุทธโปกรณ์และเครื่องช่วยฝึกซึ่งหน่วยต้องบริหารจัดการให้มีความพร้อมในการใช้งานเพื่ออำนวยความสะดวกในการฝึกศึกษาให้ดำเนินไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และสุดท้ายคือปัจจัยด้านจิตวิญญาณของนักศึกษาวิชาทหาร จำเป็นต้องมีการปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติ มีความรับผิดชอบรู้หน้าที่ มีวินัย มีความเสียสละ เพื่อให้กำลังพลสำรองมีจิตสำนึกรักชาติ เป็นพลเมืองที่ดีในการยามสงบและเป็นกำลังสำคัญของชาติในยามสงครามหรือมีภัยคุกคามที่จำเป็นต้องใช้กำลังในยามฉุกเฉิน ซึ่งในเรื่องของการปลูกฝังอุดมการณ์ความจงรักภักดีต่อชาติและสถาบันหลัก ควรที่จะดำเนินการในระบบการศึกษาพื้นฐานทุกระดับ ทั้งในภาคการเรียนการสอนและการประกอบกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนทุกคนคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติร่วมกันจรรโลงรักษาสถาบันอันเป็นเสาหลักของชาติให้พัฒนาสภาพสืบต่อไป

ในส่วนของการพัฒนาขีดความสามารถของกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารนั้น เมื่อมีการพัฒนาระบบการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารตามปัจจัยหลักข้างต้นแล้ว จะทำให้นักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารใน

ชั้นปีต่างๆมีขีดความสามารถตามวัตถุประสงค์ทั้งด้านยุทธการและยุทธศาสตร์ ซึ่งกำลังพลสำรองจะได้รับการฝึกศึกษาเพิ่มเติมในระบบการฝึกศึกษาของกำลังพลสำรองเมื่อมีการบรรจุกำลังพลสำรองในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วย ตามแผนการเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับราชการทหารประจำปีต่อไป

บทที่ 4

บทสรุป

ระบบการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารเป็นระบบแรกที่มีความสำคัญในกิจการกำลังสำรอง 5 ระบบ ซึ่งมีปัญหาในเรื่องจำนวนนักศึกษาวิชาทหารที่มีจำนวนมาก ในแต่ละปีมีผู้สมัครเข้าเป็นนักศึกษาวิชาทหารมากเกินไปกว่าความต้องการของกองทัพ โดยกำลังพลสำรองส่วนใหญ่ต้องการสำเร็จการฝึกวิชาทหารชั้นปีที่ 3 เพื่อต้องการสิทธิในการยกเว้นการเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ จึงขาดความสนใจในการศึกษาวิชาทหารอย่างแท้จริง อีกทั้งเมื่อมีการเรียกกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารเข้ารับราชการ กำลังพลดังกล่าวไม่สามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งที่บรรจุได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากผลการวิจัยทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระบบการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร และขีดความสามารถของกำลังพลสำรองในปัจจุบัน ทำให้ได้แนวทางในการพัฒนาระบบการผลิตกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารให้มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งเมื่อมีการเรียกกำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติหน้าที่ตามแผนของกองทัพ เพื่อตอบสนองต่อภารกิจในยามสงครามหรือมีสถานการณ์ฉุกเฉิน สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งมีแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา ดังนี้

1. นโยบายการฝึกวิชาทหาร

1.1 . จัดทำแผนการเตรียมกำลังและแผนการใช้กำลัง เพื่อกำหนดยอดรับ

นักศึกษาวิชาทหารประจำปี โดยพิจารณาตามความต้องการกำลังพลสำรองของกองทัพในจำนวนที่เหมาะสม สอดคล้องกับแผนการใช้กำลัง

1.2 พิจารณาแก้ปัญหาการขาดแคลนกำลังพลนายทหารประทวน ชั้น ยศ

สิบตรี ถึง สิบเอก นายทหารสัญญาบัตรชั้นยศ ร้อยตรี ถึง ร้อยเอก โดยบรรจุกำลังพลสำรองที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด ในตำแหน่งที่มีคุณสมบัติเฉพาะ ซึ่งต้องการคุณวุฒิสภาวิชาชีพหรือเทคนิคเฉพาะด้าน แล้วปลดประจำการเมื่อรับราชการครบ 2 ปี

1.3 ปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง ในการ พิจารณายกเลิก การยกเว้นการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการของผู้สำเร็จ การศึกษาหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 3 การพิจารณาปรับปรุงสิทธิการขอลดเวลา รับราชการในกองประจำการ รวมถึงบทกำหนดหน้าที่ของนายจ้างหรือบริษัทที่จ้างกำลัง พลสำรองต้องอนุญาตให้กำลังพลสำรองกลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ รวมทั้งบทกำหนด โทษหากไม่ปฏิบัติตาม

1.4 ปรับปรุงนโยบายการฝึกให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทั้งภายในและ ภายนอกประเทศ สอดรับกับยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ทหาร และระบบการศึกษาไทย

2. หลักสูตรการฝึกวิชาทหาร

2.1 ปรับปรุงหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารทุกชั้นปีให้มีมาตรฐาน ใกล้เคียง

กำลังประจำการในระดับชั้นยศเดียวกัน โดยเพิ่มเวลาในการฝึกศึกษามากขึ้นทั้งภาคทฤษฎี
และภาคปฏิบัติ เน้นหลักสูตรที่เน้นความเป็นผู้นำทางการทหาร การทำประโยชน์เพื่อ
สังคม

การเป็นจิตอาสา การบรรเทาสาธารณภัย และพลเมืองที่ดีของสังคมเพื่อความมั่นคง
ภายในประเทศ

2.2 พิจารณาเพิ่มอายุของนักศึกษาวิชาทหารจากเดิมรับ ตั้งแต่อายุ 15 ปี

เพิ่มเป็นอายุ ตั้งแต่ 18 ปี เพื่อให้มีความพร้อมด้านวุฒิภาวะ ด้านสมรรถภาพร่างกายและ ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน

2.3 จัดกิจกรรมเสริมสำหรับนักศึกษาวิชาทหารให้สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน เป็นเยาวชนต้นแบบของกองทัพ และปรับชุดความคิด (mind set) ของกำลังพลให้สอดคล้องกับความมั่นคงของชาติ

3. อาวุธยุทโธปกรณ์และเครื่องช่วยฝึก

3.1 หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารต้องจัดหา อาวุธยุทโธปกรณ์และเครื่องช่วยฝึกให้ครบตามอัตรา ดำเนินการด้านการส่งกำลังและซ่อมบำรุงตามลำดับความเร่งด่วนความสำคัญของภารกิจสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

3.2 พิจารณานำเทคโนโลยีมาปรับปรุงระบบการฝึกศึกษา การควบคุมสิ่งอุปกรณ์ประเภทต่างๆ ให้มีความทันสมัย เพิ่มประสิทธิภาพในการฝึกศึกษาและบริหารจัดการสิ่งอุปกรณ์ให้มีความพร้อม

4. ครูฝึก

4.1 บรรจุครูฝึกที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติตามตำแหน่งหน้าที่

4.2 ผู้บังคับหน่วยฝึกต้องบริหารจัดการครูฝึกให้สามารถทำการฝึกนักศึกษาวิชาทหารได้ตามมาตรฐานที่หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนกำหนด

4.3 พัฒนาขีดความสามารถของครูฝึก ด้วยการกำหนดมีการอบรมศึกษาเพิ่มเติมตามหลักสูตรตามแนวทางรับราชการ หลักสูตรครุฑทหาร หลักสูตรจิตวิทยา วัยรุ่น หลักสูตรการปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติ หลักสูตรจิตอาสา การประเมินผลการสอนของครูฝึกเพื่อให้มีความเหมาะสมเป็นมาตรฐาน

5. จิตสำนึกของนักศึกษาวิชาทหาร

5.1 ปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติและสถาบันหลัก²² ให้นักศึกษาวิชาทหารอย่างต่อเนื่อง

5.2 สร้างแรงจูงใจในการศึกษาวิชาทหาร ในกรณียกเลิกสิทธิยกเว้นการตรวจเลือกการเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ โดยการให้คะแนนเพิ่มในการสมัครสอบแข่งขันเข้ารับราชการ การเพิ่มสิทธิด้านสวัสดิการในการช่วยค่าครองชีพ การสร้างความเชื่อมั่นกองทัพในการช่วยเหลือประชาชนทุกวิกฤตการณ์

ซึ่งแนวทางในการพัฒนาข้างต้นจะส่งผลให้นักศึกษาวิชาทหารมีขีดความสามารถตามวัตถุประสงค์ของกองทัพ และเมื่อกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารเหล่านี้ถูกเรียกพลเข้ารับราชการทหาร ก็จะมีระบบการฝึกศึกษาเพื่อทบทวนและดำเนินฝึกให้กำลังพลสำรองสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามตำแหน่งและความชำนาญการทางทหาร อย่างไรก็ตามการที่จะทำให้ประเทศชาติของเรามีมั่นคง พัฒนาทัดเทียมอารยประเทศได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยทุกคนต้องช่วยกันพัฒนาพลังอำนาจของชาติอันประกอบไปด้วย การเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการทหาร ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะ

ในการพัฒนาระบบการผลิตกำลังสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร ให้มีขีดความสามารถตามวัตถุประสงค์ที่กองทัพกำหนด ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะทางปรับปรุงและพัฒนาระบบการผลิตกำลังพลสำรองประเภทสำรองไว้แล้วข้างต้น แต่การพัฒนาจิตสำนึกในความรักชาติ การเสียสละผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ควรต้องมีการปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติและสถาบันหลัก ในระบบการศึกษาพื้นฐานทุกระดับ ทั้งในภาคการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนทุกคนคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติร่วมกัน เพื่อจรรโลงรักษาสถาบันอันเป็นเสาหลักของชาติให้วัฒนาสถาพรสืบต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ระบบกำลังพลสำรองของไทยทั้ง 5 ระบบงาน ได้แก่ ระบบการผลิตกำลังสำรอง ระบบการควบคุมกำลังสำรอง ระบบการบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง ระบบการฝึกศึกษากำลังพลสำรอง และระบบการเรียกพลหรือระดมพล
2. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างเครือข่ายกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารของกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนกองทัพในด้านการข่าว การปฏิบัติการข่าวสาร งานจิตอาสาและงานด้านมวลชน
3. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้กำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารในปฏิบัติการกิจต่างๆในมิติด้านความมั่นคง
4. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำฐานข้อมูลบัญชีบรรจุกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อการบริหารจัดการกำลังพลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

1. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580. ราชกิจจานุเบกษา.เล่มที่ 135 ตอนที่ 82 ก. 13 ตุลาคม 2561.
2. พระราชบัญญัติการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พุทธศักราช 2551. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่125 , 1 กุมภาพันธ์ 2551, หน้า 1-16.
3. พระราชบัญญัติกำลังสำรอง พุทธศักราช 2558.ราชกิจจานุเบกษา.เล่ม 132 ตอนที่ 127 ก. 30 ธันวาคม 2558.
4. ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยกิจการกำลังพลสำรอง พุทธศักราช 2559. ราชกิจจานุเบกษา. 17 ตุลาคม 2559, หน้า 58.
5. ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยกิจการกำลังพลสำรอง พุทธศักราช 2559. ราชกิจจานุเบกษา. 17 ตุลาคม 2559, หน้า 57.
6. ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยกิจการกำลังพลสำรอง พุทธศักราช 2559. ราชกิจจานุเบกษา. 17 ตุลาคม 2559, หน้า 58.
7. ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยกิจการกำลังพลสำรอง พุทธศักราช 2559. ราชกิจจานุเบกษา. 17 ตุลาคม 2559, หน้า 70.
8. ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยกิจการกำลังพลสำรอง พุทธศักราช 2559. ราชกิจจานุเบกษา. 17 ตุลาคม 2559, หน้า 70-71.
9. พระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร พุทธศักราช 2503. ราชกิจจานุเบกษา. 12 เมษายน 2503, หน้า 1- 4.
10. พระราชบัญญัติกำลังสำรอง พุทธศักราช 2558.ราชกิจจานุเบกษา.เล่ม 132 ตอนที่127 ก. 30 ธันวาคม 2558.
11. กระทรวงกลาโหม.(2482).ขอบังคับทหารवादวย การแบ่งประเภทนายทหารสัญญาบัตร พุทธศักราช 2482.14 พฤศจิกายน 2482.
12. หนังสือ กรมยุทธการทหารบก ลับ ต่วนมาก ที่ กท 0403/1593 เรื่อง ขออนุมัติ นโยบายการฝึกอบรมและการศึกษาของกองทัพบก พ.ศ.2565 ลง 7 ตุลาคม 2564.

13. หนังสือ กรมยุทธศึกษาทหารบก ที่ กท 0401/2009 เรื่อง อนุมัติใช้หลักสูตรการฝึกวิชาทหารสำหรับนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 – 3 เป็นหลักฐานทางการศึกษา ลง 17 เมษายน 2558.
14. พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พุทธศักราช 2497. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 13 , 16 กุมภาพันธ์ 2497, หน้า 11.
15. พระราชบัญญัติกำลังสำรอง พุทธศักราช 2558.ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 132 ตอนที่ 127 ก. 30 ธันวาคม 2558.
16. ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยกิจการกำลังพลสำรอง พุทธศักราช 2559. ราชกิจจานุเบกษา. 17 ตุลาคม 2559, หน้า 70.
17. ณรงค์ พุภังกรรุ่งเรือง.(2560) .ระบบกำลังสำรองต่อความมั่นคงของรัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีระบบการบรรจุและการใช้กำลังสำรอง.
18. ณรงค์ พุภังกรรุ่งเรือง.(2560) .ระบบกำลังสำรองต่อความมั่นคงของรัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีระบบการบรรจุและการใช้กำลังสำรอง.
19. เฉลิมพงศ์ คงบัว.(2561).การเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติให้กับ นักศึกษาวิชาทหาร ของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 42.
20. กฤตภาส โตจำเริญ.(2558). แนวทางการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อพัฒนาคุณภาพกำลังพลสำรองของกองทัพ.
21. ยุทธนา เอี่ยมวิจิตร.(2560).การฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อให้สามารถสนับสนุนภารกิจของกองทัพได้อย่างมีประสิทธิภาพกรณีศึกษากองทัพภาคที่ 2.
22. หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน.การปลูกฝังและสร้างเสริมอุดมการณ์นักศึกษาวิชาทหาร พุทธศักราช 2561 .20 เมษายน 2561.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ พันเอก ชยุต จันทะวงศ์

วัน เดือน ปี เกิด 30 กันยายน พ.ศ.2517

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2536 หลักสูตรนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 34

พ.ศ. 2541 วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (เครื่องกล)

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รุ่นที่ 45

พ.ศ. 2541 หลักสูตรชั้นนายร้อย เหล่าทหารปืนใหญ่ รุ่นที่ 51/2541

ศูนย์การทหารปืนใหญ่ จังหวัดลพบุรี

พ.ศ. 2546 หลักสูตร ชั้นนายพัน เหล่าทหารปืนใหญ่ รุ่นที่ 55/2546

ศูนย์การทหารปืนใหญ่ จังหวัดลพบุรี

พ.ศ. 2551 หลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ 86

โรงเรียนเสนาธิการทหารบก

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2541 ผู้ตรวจการณ์หน้า กองร้อยปืนใหญ่ กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 17

กรมทหารปืนใหญ่ที่ 4

พ.ศ. 2544 ผู้บังคับหมวด กรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อย

พระจุลจอมเกล้าฯ

พ.ศ. 2546 หัวหน้าศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศ กองพันทหารปืนใหญ่ต่อสู้

อากาศยานที่ 4

พ.ศ. 2547 ผู้บังคับกองร้อย กองพันทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยานที่ 4

- พ.ศ. 2548 ผู้ช่วยนายทหารป้องกันภัยทางอากาศ กองพันทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยานที่ 4
- พ.ศ. 2550 นายทหารฝ่ายยุทธการ กองพันทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยานที่ 4
- พ.ศ. 2550 ประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
- พ.ศ. 2551 ผู้ช่วยนายทหารฝ่ายกำลังพล กองทัพภาคที่ 3
- พ.ศ. 2553 รองหัวหน้ากองข่าว มณฑลทหารบกที่ 31
- พ.ศ. 2554 ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กองฝ่ายปฏิบัติการ กองข่าว กองทัพน้อยที่ 3
- พ.ศ. 2556 ผู้ช่วยผู้ประสานการยิงสนับสนุน กรมทหารปืนใหญ่ที่ 4
- พ.ศ. 2559 ผู้บังคับกองพันทหารปืนใหญ่ที่ 7 กองพลทหารราบที่ 7
- พ.ศ. 2561 หัวหน้ากองกำลังพล มณฑลทหารบกที่ 33
- พ.ศ. 2562 หัวหน้าฝ่ายสรรพกำลัง มณฑลทหารบกที่ 37

ตำแหน่งปัจจุบัน

- พ.ศ. 2562 – ปัจจุบัน หัวหน้าฝ่ายสรรพกำลัง มณฑลทหารบกที่ 37